

બનામે ખુદા.

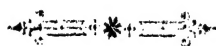
એશીયાટીક થીયેટ્રીકલ

મી. ગુલશમની ફલમથી લખાયેલો ખેલ નામે

ચટાપટી

નાટકનાં ગાયનો.

પ્રસિદ્ધ કરનાર.

મી. વલ્લભ કેશવ નાયક.

ફળુ ભુવન, ખેતવાડી ૧૦ મી ગલી—મુંબઈ.

નંબર ૧૦૦૦

સન ૧૯૧૯.

કામલ પ્રજ્ઞ આના.

ગુજરાત વિધાપીઠ પ્રથમ
અમદાવાદ
ગુજરાતી કૉપીરાઈટ-સંગ્રહ
૮૩૪૫

(આ ચોપડી કાયદા પ્રમાણે રજીસ્ટર કરાવી છે તથા તેના
સર્વ હક કંપનીના માલીકે પોતાને
સ્વાધીન રાખેલા છે.)

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

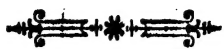
[ગુજરાતી કૉપીરાયિટ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૮૩૪૫ વર્ગીક

પુસ્તકનું નામ ૨૧૨૫૨૧

વિષય ૩ - ૨ - ૧

એક બે બેલ.

પરવર દેગારની પનાહ ! આજે એક નવું કામ તેના નવાં
રૂપમાં અને નવી રચના સાથે માથે ઉઠાવવાનું ખીડું આજે
નવી રચાયેલી “ એશીયાટીક થીએટ્રીકલ કંપનીએ ” જડાવ્યું છે
અને મારી સાંખા વખતની એક ઉમેદ પાર પડી છે જેથી હું
મારા પરવરદેગારની પનાહનો તંલબગાર થયો છું. સાંખા વખતથી
મને એવોજ ખ્યાલ હતો કે કોઇ કોઇ વાર વેરાયટી હવે એક
પીસ મુકવો, આજે મારી ઉમેદની વાત મારા ભલા મિત્ર મીન
વલભભાઈ નાયક જાણતા હતા અને તેવણુ પણ મારા એ વીચાર
સાથે મળતા થયા હતા, એક આખા નાટકમાં ત્રણ એકટ કરવા
અને તે ત્રણે એકટમાં જુદા જુદા ત્રણ સ્કીત્સ મુકવા એ અમારી
ધારણાથી અમે તે ધારણા મુજબ આજે અમોએ અમલ કર્યો છે,
એ નવી રચના-કેટલે દરજ્જે પાર પડે છે તે તો હવે જાણવાનું છે.

આજે નવી કંપની ઉભી થઇ છે; થીએટર મેળવવામાં હજારો
તકલીફ ઉઠાવી છે; થોડાજ દીવસની મહેનત મસાલાગત કરી અથાગ
મુશીબતો વચ્ચે આજે તૈયાર થયા છે. મીન વલભભાઈ જેમણે
“ ફાંકડા શીવરી ” નાટકમાં “ બમનુજી છડીયદ ” નો પાર્ટ લાજવાળા

પુરેપુરી ફતેહમંદી સાથે બજાવ્યો હતો તેવણની સરદારી હેઠળ આ આરતીસ્તોની ટુકડી તૈયાર થઈ છે અને તેમને માટે બંધબેસતા પાટી ગોઠવવામાં મીં વલ્લભભાઈએ પોતાથી બનતું ક્યું છે. કંપનીના માલેકે થોડાજ દીવસની રમતમાં જે ઉપજાવ્યું છે તે એક સાહસીક ઉદ્યોગીને માટે ઘડો લેવા જોગ છે. એમ મેં મારા અનુભવથી જોયું છે, સીનેમાં ખેલમાં દોડ કે એ કલાક દખાઈ અનેક શીલમ નાટકી તેમજ રમુજી અને ટોપીકલ જોવામાં આવે છે અને તે જોતાં તમાશખીનો ખુશ થાય. ત્યારે તેવીજ વેરાયટી નાટકના તખ્તા ઉપર એક સાંજે રજુ થાય તો તે પસંદ કરવા જોગ થઈ પડશે એમ માનવાને કારણ મળ્યું છે તે પસંદગી જો મળશે તો પારસી સંસારી રમુજી ફારસોના જમાનામાં એક નવો ફેરફાર થયલો ગણાશે. આ એક અખત્રો છે અને તે ફતેહમંદ ઉતરવાની મારી દુવા ગુજરીશ. મારી એવી પણ ઉમેદ છે કે મીં વલ્લભભાઈ નાયક પોતાની નાટકી ચહાડતી ઓર ખી વધુ ખીલવા અને આ કંપનીના માલેકે વાપરેલાં જર અને જોહમતનો પુરે પુરો બદલો મળે.

છેવટે આ ખેલનાં ગાયનો વયોવૃદ્ધ ગૂંજર સાક્ષર કવિ દિવાન બહાદુર રણછોડભાઈ ઉદયરામ દિવેદીના શિષ્ય સાંકવી રત્નલાલ

(૩)

માણુકલાલ દિવેદિયે રચી આપી, મારાં આ નાટકના પ્રોજને દિપાબુ
 છે તેને માટે તેઓનું દિલોગ્ગન એહસાન માની આ મારા " એક
 એ જોલ " પુરા કરું છું.

જમશેદી નવરોજ }
 ૧૯૧૯.

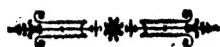
લીંંગ દુવાગો,
 ગુલફામ.

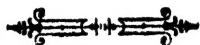

ચટાપટી.

નાટકના ગાયનો.

અંક પહેલો.

૧

સગનવંતા ઉગતા પ્યારા આફતાબ
સુખ દહને દુર કરજે કોમી આઝાબ...
નવરોઝી આપતું મુખારક બાદ...
પારસીને હરરીતે કરજે આબાદ
આ નવી કંપનીને શુભ મુરત તું દે
આ નવા કામને બલી બરકત તું દે
પાર હમને પાડજે ફતેહની સાથ

મહદ માટે મળો પરવરનો હાથ
 વધાવું તુને પુલોથી જગના ચેરાગ
 ફતેહ સાથ ખીલવજે હમનું દીમાગ

૨

હિસ્તાદ દડેખાજ ફકકડ આજ કરશું કામ
 કોકીન પાનમાં ચાવી
 શરાબને ચરાવી
 હમનાં ને હમનાં જસું બિરાદરો તમામ—
 થસે જો ડંડાખાજ ટો લરશું હાથે હાથ
 ખતાવી હાથ લાવું સિકાર મારી સાથ
 ખોદાની મેરખાનીથી હમે લેશું ધનામ—

૩

અગર તે ચારે મારો તો બધો સંસાર મારો છે
 કૃપા તેની થતાં જાણીશ કે કિરતાર મારો છે
 ન મસ્જિદમાં ન મંદિરમાં ન મકકામાં ન કાશીમાં
 ફકત આ દિલ બની દિલમાં વસ્યો દિલદાર મારો છે
 જૂનુંના જોશમાં મજનું થઈ મહાલું છું બેપરવા
 ન જેનો કોઈ પણ આધાર તે આધાર મારો છે,

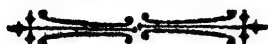
જોને તારા ગુલાબી ગાલ
 કહેતા અજબ આવે-આ જોબન બાલ
 ખાલી બનાવે શાની? શાને કરે છે હાંસી?
 -દે પીછો મુકી, તું મારો પીછો મુકી
 રહે ના વાત છુપી, એ વાત છુપી
 કહેને ચુપ કાં ઉભી?

બસ ગમે તેમ થાય;
 મોટો દલ્લો મળી જાય;
 તેથી ભગન કરી દઉં આજ,—
 પારકે પૈસે મોજો ઉડાવું;
 છાંટી અત્તર ઓટો દીલબહાર.—બસ
 નાટક જોવા ને રૈસે જવામાં:
 દોલતની કરૂં નહીં દરકાર.—બસ

ટૂંકો.

અંક બીજો.

૬

કર નજર મુજપર તું ઓ કીરદીગાર બનીયો લાચાર
 તું થા મદદગાર હાય બનીયો લાચાર
 હાય હિંમત, હિંમત, હિંમત,
 જાય જાન આ મારી, જાય જાન આ મારી
 ઓ ખાલીકે બારી રાખ તું ખખરદારી
 જાય જાન આ મારી, જાય જાન આ મારી
 ઓ પરવરદીગાર સત્તારને ગફાર
 રહમ કર જારી તારો ઓ કીરદીગાર

૭

કીસીકી મેહેર, કીસીકી જફાને લૂંટ લીયા
 મયં કયા કહું મુજે કીસકી અદાને લૂટલીયા
 મયં કિસકા શિકવા કરે અગિરે હમણો મોમીન
 બુતોને લૂટી નજર દિલ ખુદાને લૂટ લિયા
 એ માના હશ્રમે પેશ ખુદા કરે શિકવા
 એ કિસ જ્યાંસે કહું આશનાને લૂટ લિયા

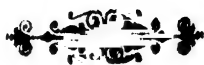
(૬)

નસીમ ગુલકે મળે કુચ્છતો લે ગઈ બુલબુલ
રહા જો થા વો ખીજાંકી હવાને લૂટ લિયા

૮

સરે શોરીદા પ.એ દસ્ત પયમાં શામ હીજશ થા
કલી હમ થે ખીયાંખાંમે કલી ધર થા ખીયાંખાંમે
ન સોયે અય ખુતો હમ ચયનસે બી કુંજમરકત મેં
કિસીકા પદાં રખના થા કોઈ આંખોમે પિનહા થા
કયામત તક પસે મુદન રહીં એક તીશશી દીક્ષમે
મયેં કહેતા થા કે હસરતથી વો કહતે થે કે અરમાંથા
બક્ષાસે ચૂરચૂર કરદો શીશયે દિલકો,
હસીમે બંદે હસરતથી હસીમે કયદે અરમાં થા

ટપ્પી.

(૧૦)

અંક ત્રીજો.

૯

અકડ ફકડ સહાય રહેનાર મોજી ધની મારો
હરવા-ફરવામાં પાની કર્યો જાય પૈસાના ભંડારો
કપરાં પેરવાનું છીખવારે લેછન
ગોરા બનવાની છીખવે છે ફેછન
મને મડમરી કરવાને ચ્હાય સુરત મોહનારો—
મને લાગે સુધારા એ કારી
લાજ-શરમ મુકાવી એણે મારી
હારી હવે હું તો એનાથી હાય પરમેહર ઉગારો—

૧૦

ઉં ઉં ઉં મુંબઈ નથી ગમતું ઉં ઉં ઉં
ગોટ પીટ કારે છીખ છે, ઉં, ઉં, ઉં.
આઈ વીલ છેન્દ્ર યુ
હીનેમા જોષ હું

લેમલા વાટર પાઉં

રડીને, રડીને, લડી વડીને ઉં ઉં ઉં

ભાણુકી મારી ચુપ મર ઉં ઉં ઉં

ચાલ મારી છાથે ફર ઉં ઉં ઉં

ખનાખન છનાછન દાંદાને તારા દીધા રૂપીયા હંજર

લીટલ લીટલ કરાઈંગ મેકીંગમાઈ ડારલીંગ, કીફાં ચાલી તું પાર

અરે ઓ ચમાર, છછરીયા ગમાર,

ડાલ મારી મારફાડ ડોન્ટ કર ઉં ઉં ઉં

૧૧

ભાઈ જેની સાસુ ભુંડી રે તેને પીઝ અંતર ઉંડી રે

લાજ તજીને લરાઈ કરે વળી જોવાને લોકો ભરાય

સારા માનસના ઘેરની ફજેતી આખા જગતમાં થાય

ઈંગ્લીશ ઉર્દૂ પારસી બનેલો સભામાં મોટો ગનાય

લાજ તજ મુરખના મોનાના જમઈ ફુંકારા ખાય

ચાર ધરી જમઈ ઓશીસે જાય તો સુખ ખંનેને થાય

એક ધડી ધરમાં બેસે તો શર લોહી ખરી જાય

(૧૨)

૧૨

હાથ ભોકમાં શીરાવે તો હાથ મડમડી નામ માફ
તાજમહેલમાં જમાડું તો હાથ ચંપેલી નામ તાફ
ફાછીનનો છોલજરીયો જેમે નચાવે નચાવું
છાહેબનો છોલજરીયો જેમે નચાવે નચાવો
ફાછીનની ખુબી દેખાફ
લાપા છો પાછે મુને મારા છાહેબજી!
જાછો કાં હવે છીનામાંથી?
ઓ ડેમ છાહેબજી, ગોડેમ છાહેબજી.

મહેશ ટ્રીન્ટીંગ પ્રેસમાં-ગુણવંતર્ભાવ ઊટાલાવ દેસાઈએ
એશીયાટીક થીએટ્રોકલ કંપનીના માલેક માટે છાપ્યું.
ટોપીવાલાની ચાલ, લેર્મીંગટન રોડ,—મુ'બઈ ૭.

